

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра публічного та приватного права

РОБОЧА ПРОГРАМА
Міжнародне приватне право

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Литвиненко В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«27» серпня 2025 р.

Розробник (-и): Барабаш А.Г., доцент кафедри, к.ю.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол від «27» серпня 2025 р. № 8.

Узгоджено з гарантом освітньої програми:
(підпис)

Коломієць Н.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 рік, 7 семестр Освітня програма «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»
Викладач (-і)	Барабаш Алла Григорівна, доцент кафедри публічного та приватного права, канд. юрид. наук, доцент
Профайл викладача (-ів)	https://civil.stu.cn.ua/kafedra/personaliyi/
Контакти викладача	barabash@stu.cn.ua

1. Анотація курсу. Наразі Україна активно і повномасштабно входить до світового співтовариства, розвиває тісні зв'язки з іншими країнами в єдиній міжнародній спільноті. Співробітництво виражається не лише у взаємовідносинах між державами, але й у приватноправових зв'язках між окремими фізичними та юридичними особами. Звідси особливого значення в сучасний період набуває правове регулювання приватних відносин з іноземним елементом.

В процесі засвоєння дисципліни ЗВО вивчають особливості регулювання приватноправових відносин за умови, що: 1) хоча б один учасник правовідносин є громадянином України, який проживає за межами України, іноземцем, особою без громадянства або іноземною юридичною особою; 2) об'єкт правовідносин знаходиться на території іноземної держави; 3) юридичний факт, який створює, змінює або припиняє правовідносини, мав чи має місце на території іноземної держави. Під час вивчення дисципліни увага приділяється не тільки особистим немайновим і майновим відносинам, що охоплюються власне цивільним правом (власності, інтелектуальної власності, зобов'язальні, в тому числі деліктні, спадкові), але також відносинам, врегульованим нормами господарського (комерційного), сімейного, трудового та процесуального права в їх приватноправовому аспекті.

Вивчення дисципліни «Міжнародне приватне право» дозволяє здобувачам вищої освіти засвоїти основні різновиди міжнародних приватних відносин, підстави їх виникнення, структуру; особливості тлумачення та застосування колізійних норм.

2. Мета та цілі курсу. Мета викладання дисципліни – це оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями і практичними навичками, необхідних для здійснення правотворчої та правозастосовної діяльності у сфері міжнародних приватних відносин; узагальнення та вивчення правового регулювання міжнародних приватних відносин.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

1) загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

2) спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 5. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

3. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні результати навчання (РН), передбачені освітньою програмою:

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

4. Пререквізити. Засвоєння дисципліни «Міжнародне приватне право» потребує засвоєння здобувачами вищої освіти таких навчальних дисциплін як «Теорія держави і права», «Цивільне право», «Цивільне процесуальне право».

5. Обсяг курсу. Зазначте загальну кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	90
Індивідуальне завдання	контрольна робота
Всього кредитів	4

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, виконання контрольної роботи. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Основи міжнародного приватного права

Тема 1. Поняття міжнародного приватного права. Методи правового регулювання, що використовуються у міжнародному приватному праві

Поняття міжнародного приватного права. Зміст міжнародного приватного права. Об'єкт регулювання у міжнародному приватному праві. Поняття «іноземного елемента» у цивілістичних правовідносинах. Загальна характеристика складу норм міжнародного приватного права. Міжнародне приватне право як галузь права, галузь науки, навчальний курс. Система міжнародного приватного права. Передумови виникнення міжнародного приватного права.

Поняття методу правового регулювання. Матеріально-правовий метод регулювання правовідносин. Колізійно-правовий метод як основний метод регулювання цивілістичних відносин з «іноземним елементом». Значення принципу автономії волі сторін (вибір права сторонами) у міжнародному приватному праві. Законодавство України про принцип автономії волі учасників правовідносин.

Тема 2. Характеристика колізій та колізійні норми у міжнародному приватному праві

Виникнення колізій у міжнародному приватному праві.

Поняття колізійної норми. Структура колізійної норми.

Колізійні норми і особливості її застосування. Колізійна норма, її структура і особливості. Елементи колізійної норми. Колізійна норма як норма цивільного та інших галузей права.

Класифікація колізійних норм.

Еволюція основних колізійних прив'язок. Основні формули прикріплення та сфери їх застосування. Особистий закон і його варіанти: закон громадянства чи закон національності; закон місця проживання. Закон «національності» юридичної особи. Закон

місцезнаходження речі. Закон, що вибраний сторонами угоди (автономія волі). Закон місця вчинення акту: закон місця вчинення угоди; закон місця виконання зобов'язання. Закон країни продавця; закон місця вчинення правопорушення; закон валюти боргу, закон місця укладення шлюбу; закон прапора; закон держави, з яким певне правовідношення найбільш тісно пов'язане; закон суду. Додаткові колізійні прив'язки. «Гнучкість» колізійних прив'язок. Субсидіарне застосування колізійних прив'язок.

Дія колізійних норм у часі. Зворотне відсилання. Відсилання до закону третьої держави (трансмисія). Вирішення питання про зворотне відсилання нормами законодавства України.

Вирішення питання про зворотне відсилання до закону третьої держави нормами законодавства України.

Імперативні норми в міжнародному приватному праві. Поняття публічного порядку у правових системах. Обмеження дії колізійної норми шляхом застосування застереження про публічний порядок.

Зміст концепції обходу закону. Сфери використання обходу закону. Держави, у яких заборонено обхід закону. Держави, у яких дозволено обхід закону. Норми законодавства України про обхід закону.

Необхідність встановлення змісту іноземного права. Іноземне право як «право» або «факт». Типовий, для суб'єктів права більшості держав, спосіб встановлення змісту норм права іноземної держави. Органи держав, що сприяють встановленню змісту норм права іноземної держави. Міжнародне співробітництво з питань встановлення змісту норм права іноземної держави. Наслідки невстановлення змісту іноземного права. Законодавство України про встановлення змісту норм права іноземної держави.

Умови, за яких виникають «кульгаючі» відносини. Правові наслідки «кульгаючих» відносин. Способи усунення «кульгаючих» відносин.

Змістовий модуль 2. Право власності та зобов'язання у міжнародному приватному праві

Тема 3. Право власності та речові права у міжнародному приватному праві

Поняття права власності. Зміст права власності. Поняття речових прав. Види речових прав. Значення поділу речей на рухомі та нерухомі для приватноправових відносин з «іноземним елементом». Позовна давність як строк здійснення і захисту права власності і речових прав.

Колізійні питання, що виникають внаслідок реалізації права власності та речових прав. Колізійна прив'язка «закон місця знаходження речі». Значення «особистого закону» власника для встановлення правового статусу речей. Спеціальні колізійні прив'язки, що застосовуються до вирішення колізій, якщо майно передається за зовнішньоторговельним договором (контрактом) та в інших випадках переходу права власності на майно. Правила, за якими визначають обсяг прав власника, виникнення й припинення права власності.

Колізійні норми національного законодавства України, застосовувані до права власності й інших речових прав. Колізійні норми міжнародних договорів за участю України, застосовувані до права власності й інших речових прав.

Поняття націоналізації. Наслідки націоналізації для осіб, що вступають у цивільно-правові відносини з «іноземним елементом». Екстратериторіальна дія законів іноземної держави про націоналізацію.

Поняття іноземної інвестиції. Об'єкти іноземного інвестування. Суб'єкти здійснення іноземних інвестицій. Правові режими, що надаються суб'єктам здійснення іноземних інвестицій для реалізації їх прав і виконання обов'язків. Державні гарантії, що надаються іноземним інвесторам.

«Внутрішні» за походженням нормативно-правові акти України про правовий режим іноземних інвестицій. Міжнародні договори за участю України, норми яких

спрямовані на встановлення правового режиму іноземних інвестицій.

Правовий статус майна, що знаходиться за кордоном України, та є у власності суб'єктів права України. Порядок управління та розпорядження майном, що є у власності суб'єктів права України та знаходиться за кордоном України.

Імунітет майна іноземної держави. Право власності та речові права у разі будівництва об'єктів за кордоном, призначених для здійснення представницьких функцій держави.

Норми міжнародного приватного права, застосовувані для захисту культурних цінностей.

Тема 4. Зобов'язальне право

Поняття зобов'язання та підстави його виникнення. Позовна давність як строк здійснення і захисту зобов'язальних прав.

Концесійні договори, договори про розподіл продукції, компенсаційні договори, контракти з надання технічного сприяння, інші.

Джерела, що містять матеріально-правові норми з питань зобов'язального права: міжнародні багатосторонні договори, міжнародні двосторонні договори, національне законодавство, закони, типові договори, міжнародні комерційні терміни, інше. Значення теорії «*lex mercatoria*» для відносин у сфері зобов'язального права.

Колізії, що виникають внаслідок укладення договорів та їх неналежного виконання чи невиконання. Колізійні прив'язки, застосовувані до зобов'язальних правовідносин.

Форма та умови зобов'язальних договорів за законодавством України. Норми міжнародних договорів за участю України щодо порядку виникнення зобов'язань, форми контрактів, умов контрактів. Принцип автономії волі сторін за нормами законодавства України. Право, що застосовується до договору за відсутності згоди сторін про вибір права, за нормами національного законодавства України та міжнародних договорів з її участю. Сфера дії права, що застосовується до контракту.

Тема 5. Правовідносини з недоговірних зобов'язань

Колізії, що виникають з недоговірних зобов'язань (із заподіяння шкоди, з деліктів). Колізійні прив'язки, застосовувані до недоговірних зобов'язань, передбачені законодавством різних держав.

Тенденції до поширення застосування одних колізійних принципів перед іншими в сучасний період розвитку законодавства держав. Виникнення недоговірних зобов'язань за участю громадян України за межами України.

Виникнення недоговірних зобов'язань за участю іноземних громадян і осіб без громадянства в Україні.

Колізійні норми внутрішнього законодавства України, які застосовуються до недоговірних зобов'язань. Колізійні норми міжнародних двосторонніх договорів за участю України, що застосовуються до недоговірних зобов'язань. Колізійні норми міжнародних багатосторонніх договорів за участю України, що застосовуються до недоговірних зобов'язань.

Матеріально-правові норми міжнародних договорів, що застосовуються до недоговірних зобов'язань. Участь України у міжнародних договорах, які містять матеріально-правові норми, що регулюють недоговірні зобов'язання.

Змістовий модуль 3. Трудові, шлюбно-сімейні, спадкові та деліктні правовідносини у міжнародному приватному праві

Тема 6. Трудові правовідносини

Правове регулювання нормами міжнародних договорів трудових відносин іноземних громадян та осіб без громадянства на території іноземної держави. Місце конвенцій

Міжнародної організації праці серед джерел правового регулювання трудових відносин з «іноземним елементом». Рекомендації Міжнародної організації праці.

Трудові права іноземних громадян і осіб без громадянства (емігрантів, іммігрантів, біженців тощо). Визнання дипломів іноземних навчальних закладів.

Правовий статус осіб, що працюють на спільних підприємствах. Правовий статус працівників дипломатичних і консульських представництв, працівників міжнародних організацій.

Колізії; що виникають у сфері трудових правовідносин з «іноземним елементом». Колізійні прив'язки, найчастіше застосовувані до трудових правовідносин з «іноземним елементом». Колізійні формули прикріплення, застосовувані до складних відносин (виконання роботи у кількох державах, за участю працівників різних видів транспорту, інше).

Колізійні норми законодавства України, застосовувані до трудових правовідносин.

Правове регулювання питань соціального забезпечення.

Тема 7. Шлюбні правовідносини

Поняття шлюбу та сім'ї у правових системах сучасності. Умови укладення шлюбу. Перешкоди до укладення шлюбу. Форми шлюбу. Дійсність шлюбів, укладених на території іноземної держави. Дійсність шлюбів, укладених з особою, яка має іноземне громадянство. Консульські шлюби.

Особисті немайнові та майнові відносини між подружжям. Шлюбний договір. Колізійні норми, спрямовані на встановлення права для регулювання особистих немайнових відносин між подружжям. Колізійні норми, спрямовані на встановлення права для регулювання майнових відносин між подружжям.

Припинення шлюбу в міжнародному приватному праві. Матеріально-правове регулювання припинення шлюбу в міжнародному приватному праві. Колізійно-правове регулювання припинення шлюбу в міжнародному приватному праві.

Тема 8. Сімейні правовідносини

Відносини між батьками і дітьми за нормами міжнародного приватного права. Аліментні зобов'язання.

Питання усиновлення у міжнародному приватному праві. Норми національного законодавства з питань усиновлення. Міжнародні договори з питань усиновлення. Дійсність усиновлення та скасування усиновлення.

Інститут опіки за нормами міжнародного приватного права. Інститут піклування за нормами міжнародного приватного права. Дійсність опіки та піклування, встановлених на території іноземної держави.

Матеріально-правові норми України, застосовувані для регулювання відносин з усиновлення. Колізійні норми, що містяться у правових джерелах України, застосовувані до правовідносин з усиновлення. Обмеження таємниці усиновлення за законодавством України.

Тема 9. Спадкові правовідносини

Колізії законодавства у сфері спадкування. Колізійні прив'язки, застосовувані до: 1) визначення кола осіб, що можуть закликатися до спадкування; 2) встановлення здатності особи на складання і скасування заповіту; 3) форми та змісту заповідального розпорядження; 4) визнання заповідального розпорядження недійсним; 5) спадкового майна (рухомого та нерухомого).

Колізійні норми про виморочне (безхазяйне) майно.

Трансмісія. Усунення від спадкування негідних спадкоємців. Управління майном померлих.

Спадкові права іноземних громадян в Україні. Спадкові права громадян України за кордоном. Перехід майна до держави Україна. Колізійні норми законодавства України

щодо спадкування.

Змістовий модуль 4. Міжнародний цивільний процес

Тема 10. Поняття міжнародного цивільного процесу та його місце у системі національного законодавства. Правовий статус учасників міжнародного цивільного процесу

Поняття міжнародного цивільного процесу та питання, які належать до нього. Значення та мета міжнародного цивільного процесу. Місце міжнародного цивільного процесу в системі права (правова доктрина радянського часу, правова доктрина України, позиції вчених континентальної Європи, класична англійська доктрина). Зв'язок міжнародного цивільного процесуального права з міжнародним правом, міжнародним приватним правом та іншими галузями національного права. Принципи міжнародного цивільного процесу. Принцип *lex fori* та місце колізійних прив'язок у міжнародному цивільному процесі. Правова кваліфікація міжнародного цивільного процесу за законодавством різних держав.

Внутрішнє законодавство України та іноземних держав як джерело міжнародного цивільного процесу. Міжнародно-правові норми як джерело міжнародного цивільного процесу. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах міжнародних організацій. Уніфікація в межах міжнародних організацій або під їх егідою. Діяльність Гаазької конференції з міжнародного приватного права у сфері міжнародного цивільного процесу. Акти Міжнародного інституту уніфікації приватного права (УНІДРУА). Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) та Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Норми з міжнародного процесу в актах, розроблених Міжнародною морською організацією (ІМО) та Міжнародною організацією цивільної авіації (ІКАО). Діяльність Міжнародного банку реконструкції та розцінку у сфері міжнародного цивільного процесу. Міжамериканський інститут міжнародного права. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах об'єднань держав. Діяльність Організації американських держав та Міжамериканського юридичного комітету. Договори Монтевідео 1889/1940 рр. Кодекс Бустаманте. Іbero-американські конвенції. Арабська конвенція про міжнародний комерційний арбітраж 1987 р. Акти, укладені державами - учасниками РЕВ, чинні для деяких держав. Документи, прийняті у межах Європейського Союзу. Рекомендаційні норми у міжнародному цивільному процесі. Звичаєве право. Судові прецеденти та доктрина як джерело міжнародним о цивільного процесу.

Процесуально-правовий статус іноземних фізичних та юридичних осіб у міжнародному цивільному процесі. Цивільна процесуальна правоздатність і дієздатність іноземних осіб. Звільнення від сплати судових витрат. Особливості процесуального становища держав та міжнародних організацій. Судовий імунітет.

Органи, які займаються захистом суб'єктивних цивільних прав. Право на судовий захист та право на звернення до суду в Україні. Передумови права іноземних громадян та осіб без громадянства па звернення до суду. Процесуальний порядок реалізації іноземними громадянами та особами без громадянства права на звернення до суду.

Поняття судового представництва та його види. Судове представництво адвокатами. Правове становище Інюрколегії. Судове представництво консулами. Процесуальний порядок оформлення довіреностей на судове представництво у міжнародному цивільному процесі.

Тематика семінарських занять

1. Поняття та предмет міжнародного приватного права.
2. Методи міжнародного приватного права.
3. Система міжнародного приватного права.
4. Співвідношення міжнародного публічного та міжнародного приватного права.
5. Історія становлення та розвитку міжнародного приватного права.
6. Поняття та види джерел міжнародного приватного права.
7. Національне законодавство як джерело міжнародного приватного права.
8. Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного приватного права.
9. Правова доктрина як джерело міжнародного приватного права.
10. Міжнародний звичай як джерело міжнародного приватного права.
11. Звичаї міжнародної торгівлі як джерела міжнародного приватного права.
12. Гармонізація норм міжнародного приватного права.
13. Адаптація законодавства у сфері міжнародного приватного права.
14. Уніфікація норм міжнародного приватного права.
15. Колізії як предмет регулювання міжнародного приватного права. Поняття та структура колізійної норми.
16. Класифікація колізійних норм.
17. Основні формули прикріплення (типи колізійних прив'язок).
18. Проблема кваліфікації у міжнародному приватному праві. Конфлікт кваліфікації.
19. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої держави.
20. Обхід закону в міжнародному приватному праві.
21. Загальні питання права власності за законодавством України та законодавством зарубіжних країн
22. Колізійне регулювання відносин власності у міжнародному приватному праві
23. Правове становище власності України за кордоном. Право власності на культурні цінності.
24. Інвестування в міжнародному приватному праві. Правовий режим іноземних інвестицій.
25. Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві. Об'єкти права інтелектуальної власності. Промислова власність. Патенти на винаходи, корисні моделі.
26. Загальна характеристика поняття зобов'язання, правочину, договору, зовнішньоекономічного договору (контракту) у міжнародному приватному праві.
27. Визначення застосовного права за домовленістю сторін (щодо міжнародних комерційних договорів).
28. Визначення застосовного права за відсутності вибору сторін (щодо міжнародних комерційних договорів).
29. Право, що визначає форму правочину.
30. Поняття та правове регулювання договору споживання у міжнародному приватному праві.
31. Забезпечення договірних зобов'язань у міжнародному приватному праві.
32. Поняття недоговірних зобов'язань у міжнародному приватному праві.
33. Недоговірні зобов'язання згідно Регламенту (ЄС) №864/2007 Європейського парламенту та Ради від 11 липня 2007 року про право належне до застосування щодо позадоговірних зобов'язань (Рим II).
34. Деліктні зобов'язання у міжнародному приватному праві.
35. Колізійне регулювання зобов'язань, що виникли внаслідок набуття, збереження майна без достатньої правової підстави.
36. Колізійне регулювання зобов'язань, що виникли внаслідок вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення.

37. Колізійні норми внутрішнього законодавства України, які застосовуються до недоговірних зобов'язань.
38. Трудові правовідносини з “іноземним елементом” та джерела їх правового регулювання.
39. Колізійні прив'язки, застосовувані до трудових відносини з “іноземним елементом”.
40. Міжнародні договори з питань трудової діяльності та соціального захисту працівників.
41. Праця громадян України за кордоном.
42. Праця іноземців в Україні.
43. Поняття шлюбу, матеріальні умови реєстрації шлюбу.
44. Формальні умови реєстрації шлюбу, процедура оформлення шлюбу.
45. Особисті відносини між подружжям за національним правом України та зарубіжних країн.
46. Майнові права та обов'язки подружжя за національним правом України та зарубіжних країн.
47. Колізійні питання оформлення шлюбу в міжнародному приватному праві.
48. Порядок припинення шлюбу за національним законодавством.
49. Колізійні питання припинення шлюбу в міжнародному приватному праві.
50. Походження дитини.
51. Сурогатне материнство за участі іноземного елемента.
52. Права та обов'язки батьків та дітей. Аліментні зобов'язання у МПрП.
53. Матеріально-правові норми законодавства України стосовно правовідносин по усиновленню з «іноземним елементом».
54. Загальна характеристика спадкового права держав.
55. Спадкування за заповітом (національні матеріально-правові норми).
56. Спадкування за законом (національні матеріально-правові норми).
57. Колізії законодавства у сфері спадкування.
58. Норми міжнародних договорів у сфері спадкових відносин.
59. Поняття міжнародного цивільного процесу та питання, які належать до нього.
60. Внутрішнє законодавство України та іноземних держав як джерело міжнародного цивільного процесу.
61. Міжнародно-правові норми як джерело міжнародного цивільного процесу. Уніфікація норм міжнародного цивільного процесу в актах міжнародних організацій.
62. Процесуально-правовий статус іноземних фізичних та юридичних осіб у міжнародному цивільному процесі.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих тем: Джерела міжнародного приватного права, Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві, Правовий статус юридичних осіб у міжнародному приватному праві, Держава як суб'єкт міжнародного приватного права, Право інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві, Міжнародні перевезення.

7. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-
--	--

	media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf). Система оцінювання знань з навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право» включає <i>поточний та семестровий контроль знань</i>. Під час семестру ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 40% підсумкової оцінки на екзамені. Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється, але у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету такий дозвіл може дати ректор Університету. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти, оцінювання аналітичного огляду наукових статей, виконання самостійної роботи та написання однієї контрольної роботи. Семестровий контроль по закінченню семестру проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену існують білети. Білети складаються з трьох питань (кожне питання оцінюється максимум у 13 балів). У 12-13 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 10-11 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 6-9 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-5 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Вимоги до КР	Підсумкова контрольна робота проводиться за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вимоги до написання контрольних робіт розміщуються на платформі дистанційного навчання «MOODLE». Виконані контрольні роботи ЗВО також підгружають в систему «MOODLE». Максимальна кількість балів за контрольну роботу для здобувачів вищої освіти денної форми

	навчання становить 10. Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи: 10-9 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 8-6 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 5-4 бали здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 3-1 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно. Зауваження до контрольної роботи викладач пише в системі «MOODLE».
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 5 балів - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 4 бали - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 3 бали - ЗВО виявляє

	знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2 бали – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця в питанні, що вивчається. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання. Оцінювання виконання аналітичного огляду наукової статті, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - 4-5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - 4-3 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - 3-2 бал – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - 1-0 балів – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 5 бали. Такий вид роботи кожен студент може виконати не більше одного разу за кожен змістовий модуль.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), він не допускається до складання екзамену, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни «Міжнародне приватне

	право». Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.
--	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Основи міжнародного приватного права		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
Змістовий модуль 2. Право власності та зобов'язання у міжнародному приватному праві		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
Змістовий модуль 3. Трудові, шлюбно-сімейні, спадкові та деліктні правовідносини у міжнародному приватному праві		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
Змістовий модуль 4. Міжнародний цивільний процес		0...13
1	Усна відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...6
2	Аналітичний огляд наукової статті, індивідуальна робота	0...7
Підсумкова контрольна робота		0...10
Окремі види індивідуальної та самостійної роботи: Підготовка тез доповідей, наукових публікацій; участь у студентських конкурсах, олімпіадах, активна участь у роботі юридичної клініки, результати неформальної освіти тощо.		0...15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-dystanczijne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрядження з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Довгерт А. Міжнародне приватне право: зміна концепції. Київ. Алерта. 2024. 256 с.
2. Міжнародне приватне право : Навч. посіб. / Бичкова С.С., Іванов Ю.Ф., Чурпіна Г.В. та ін.; за ред. Ю.Ф. Іванова. К. : Алерта, 2018. 390 с.
3. Міжнародне приватне право : підручник / [Є.М. Білоусов, І.М. Жуков, В.В. Комаров, І.В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є.М. Білоусова, І.В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
4. Мирошніченко В.О. Міжнародне приватне право в схемах і визначеннях. Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 152 с.
5. Фединак Г.С., Фединак Л.С. Міжнародне приватне право: підручник. Вид. 8-ме, переробл. і допов. Київ : Алерта, 2021. 524 с.
6. EB Crawford. Private International Law. Publishing house: [Edinburgh University Press](#). 2020. 584 p.

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=578>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України <https://www.rada.gov.ua/>
3. United Nations. Official Document System https://documents.un.org/?_gl=1*1xh0pie*_ga*MTE2ODQ4OTc5OS4xNzMyMTI1MDk0*_ga_TK9BQL5X7Z*MTczNDYyNjA0My4xLjEuMTczNDYyNjA5My4wLjAuMA